

Výstup	Dostupnost základního zboží a služeb v městech a obcích Jihočeského kraje
Klíčová slova	obec - vybavenost - služby a zboží

Souhrn problematiky

Příspěvek se zabývá problematikou dostupnosti základního zboží a služeb v municipalitách Jihočeského kraje, které čelí stejně jako jiné regiony ambivalentnímu efektu rostoucí saturace maloobchodní sítě při poklesu počtu malých prodejen s plochou do 400 m², čímž **dochází ke zhoršování občanské vybavenosti zejména u malých obcí, velké municipality se zase potýkají s „vyliďňováním“ center měst.** Zejména pro malé obce je dostupnost základního zboží a služeb klíčová pro stabilizaci počtu obyvatel, proto se obce cíleně snaží udržení a rozvoj těchto služeb podporovat. Cílem příspěvku bylo proto **analyzovat názory zástupců cca 140 jihočeských obcí na problematiku dostupnosti základního zboží**, jež reflektovala výsledky dotazníkového šetření realizovaného autorem v letech 2004 a 2014. Desetiletý odstup realizace obou výzkumů umožňuje zhodnotit trendy v této oblasti, které potvrzují stanovené předpoklady významného zlepšení dostupnosti základního zboží a služeb v obcích II. a III. typu, zatímco u obcí I. typu dochází v průběhu času ke zhoršování občanské vybavenosti.

Zatímco v roce 2004 11,6 % respondentů uvádělo, že chybí jen některý základní sortiment a služby, v roce 2014 se tato hodnota snížila na úroveň 2,4 %. Statisticky prokazatelný růst však zaznamenal názor konstatující, že nabídka zboží a služeb je nedostatečná/neexistuje (z 8,7 % na 14,6 %), což naznačuje jednoznačně, byť subjektivně, růst meziobecních disparit v podobě narůstající diference nabídky zboží a služeb v jednotlivých regionech.

Jestliže v roce 2004 ve významné části zkoumaných lokalit chyběla nabídka jen určitého zboží či služeb, o 10 let později existuje celá řada regionů s absolutními nedostatky v oblasti občanské vybavenosti, která tak stále víc odpovídá obcím dle velikostních kategorií. **Zhoršující se finanční situace obcí**, spolu s možnou změnou priorit, vede představitele municipalit k postupnému omezování zajištění dostupnosti základního zboží a služeb v podobě snižování podpory prodejnám i jednotkám služeb (z 58,13 % na 53,65 %), což lze do budoucna vnímat jako velmi zásadní problém zejména u malých municipalit, které nebudou schopny nabídnout svým obyvatelům požadovaný životní standard a kvalitu života, to povede k **rozvoji suburbanizovaného území a naopak k odlivu obyvatel z periferního venkova**, pro který bude kvalita, dostupnost a vyváženost sítě služeb a dalšího občanského vybavení zásadním faktorem budoucího trvale udržitelného rozvoje území a sociálních a ekonomických změn, což by měly obce reflektovat ve svých rozvojových dokumentech a pokud to bude možné, i v připravovaných a realizovaných projektech financovaných z prostředků EU.

Forma podpory občanské vybavenosti se postupně **přesouvá** od podpory **maloobchodních prodejen** k provozování **jiných služeb**. Analogicky se i zde diametrálně liší pohled obcí I., II. a III. typu, kdy cca 2/3 respondentů z **řad obcí II. a III. typu** považuje problematiku zajištění dostupnosti zboží a služeb za **soukromý problém občana**, na rozdíl od menších municipalit **I. typu**, u kterých se tato úroveň pohybuje jen okolo hodnoty 41 %, protože **úbytek základních služeb** (obchod, hospoda, pošta apod.) je totiž jen **předzvěstí postupného exodu obyvatel obce a ztráty její funkce v území**.

Odborný příspěvek v plném znění byl zveřejněn ve Sborníku z XIX. Mezinárodního kolokvia o regionálních vědách (2016, Čejkovice) a vyjadřuje odborný pohled autorů na danou problematiku. Kontakty na autory originálního textu jsou uvedeny ve Sborníku (str. 546).

Příloha: <https://is.muni.cz/do/econ/soubory/katedry/kres/4884317/Sbornik2016.pdf>